

Handläggare: Therese Rosén
Telefon: 08-508 09 021

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2010-04-15

Förslag till detaljplan för del av kv Svea Artilleri stadsdelen Ladugårdsgärdet – remiss från stadsbyggnadskontoret

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Anders Lindgren
chef parkmiljögruppen norra
innerstaden

Sammanfattning

Förslag till detaljplan för Svea Artilleri har som målsättning att säkerställa Musikhögskolans behov av ändamålsenliga lokaler samt tillfredsställa stadsdelens behov av bostäder. Ett långsiktigt bevarande av de byggnadsminnesförklarade stall- och ridhusbyggnaderna skall också säkras.

På hörntomten vid Lidingövägen - Valhallavägen föreslås en anläggning som till sin form liknar en klassisk idrottsarena. Dess cirka 140 meter breda kortsida öppnar sig mot Valhallavägens esplanad. Bostadsbebyggelsen med cirka 400 lägenheter bildar med en av Musikhögskolans huskroppar en hästskoform, i fem till sju våningar, som omsluter kvarterets inre. Musikhögskolans huvudbyggnad i fyra våningar ligger centralt i kvarteret och är sammanbyggt med det gamla stallet. Gula villan ges en ny placering strax norr om ridhuset. Lilla stallet rivs byggnaden är q-märkt men inte byggnadsminnesmärkt. Norr och öster om skolkomplexet, mot Starrbäckssängen, placeras bostädernas ringbyggnad med sina gårdsflyglar.

Stadsdelsförvaltningen anser att det nuvarande planförslaget på ett bättre sätt tar tillvara de byggnadsminnesmärkta byggnaderna. Detaljplaneförslaget påverkar grönstrukturen i området kraftigt. Förvaltningen anser därför att det är angeläget att de åtgärder som föreslås i miljökonsekvensbeskrivningen genomförs. Stadsdelsförvaltningen önskar specialboenden i området, när det gäller förskola och äldreboende ser stadsdelsförvaltningen inget behov av nyetableringar.

Bakgrund

Stadsbyggnadskontoret har begärt yttrande från bla. Östermalms stadsdelsnämnd angående förslag på detaljplan för del av kv. Svea Artilleri i stadsdelen Ladugårdsgärdet. Synpunkter på planförslaget ska senast den 16 april 2010 ha inkommit till stadsbyggnadskontoret. Ärendet hanteras med omedelbar justering.

Planområdet ingår i riksintresset *Stockholms innerstad med Djurgården* vilket innebär att ny bebyggelse ska infogas med omsorg om stadslandskapets helhetsverkan i samspel med eller i medveten kontrast till omgivande bebyggelse. Kompletteringen kan företrädesvis ske på redan exploaterad men dåligt utnyttjad mark.

Gällande detaljplan för fastigheten Svea Artilleri 13, nuvarande Musikhögskolan, Pl 3293, fastställd 1946 anger allmänt ändamål. För Svea Artilleri 12, f.d. Generalstabens Stalletablisement gäller tilläggsplanen Dp 96028, fastställd 1996. I planen anges fastigheten som kulturresevat som får användas för sport- eller institutionsverksamhet. Vidare anges att hela fastigheten är byggnadsminnesförklarad.

Akademiska Hus Stockholm AB äger fastigheten Svea Artilleri 12. Fastigheten Svea Artilleri 1 ägs av Bouwfonds Veidekke AB. Fastigheten Svea Artilleri 13 är överlåtten från Akademiska Hus Stockholm AB till Bouwfonds Veidekke AB och avses regleras in i Svea Artilleri 1. Den nya detaljplanen berör även fastigheterna Svea Artilleri 14 som ägs av Vasakronan AB samt Ladugårdsgärdet 1:15 som ägs av Stockholms stad.

För Kungliga Musikhögskolans räkning uppfördes 1956 en ringformad byggnad efter ritningar av arkitekten Erik Ragndal. Då en avsedd komplettering av byggnaden aldrig realiserades började Musikhögskolan i mitten av 1970-talet bedriva verksamhet även i grannfastigheten, f.d. Statens Normalskola. Planområdets äldsta bebyggelse som utgörs av f.d. Generalstabens Stalletablisement, den så kallade Swartlings ridskola, är beläget i nordvästra hörnet av korsningen Lidingövägen – Valhallavägen. Den ridskoleverksamhet som länge huserat inom anläggningen är med ökad trafik och nya krav inte längre möjlig att bedriva här, i stenstadens omedelbara närhet. Ridverksamheten flyttade därför härifrån 2006 och anläggningen har därefter stått utan användning. I november 2004 beslutade stadsbyggnadsnämnden att påbörja planarbete för kv Svea Artilleri 12 och 13.

Till programsamrådet utarbetade stadsbyggnadskontoret ett förslag som innebar att det gamla stallet fick ett mera framträdande läge mot Valhallavägen. Antalet bostäder utökades på bekostnad av den högre utbildning och forskning som utgick ur förslaget. Programsamråd hölls under våren 2006.

Efter programsamrådet gjorde stadsbyggnadskontoret bedömningen att det i den komplexa situationen, där flera bevarandeintressen stod mot varandra, inte var möjligt att förena bevarande av stalletablisementet med ambitionen att skydda den närliggande Stadionsanläggningen från negativ påverkan. Vidare bearbetning av planförslaget innebar att Musikhögskolan skulle placeras längre in på hörntomten på platsen för stalletablisementet, som skulle rivas. Stadsbyggnadsnämnden beslutade att plansamråd skulle genomföras i enlighet med detta förslag. För att plansamrådet skulle vara meningsfullt har stadsbyggnadskontoret avvaktat den formella hanteringen av hävande av byggnadsminnesförklaring av den gamla anläggningen.

I december 2006 ansökte Akademiska Hus hos Länsstyrelsen om hävning av byggnadsminnesförklaringen av f.d. Generalstabens stalletablisement, vilket bifölls av Länsstyrelsen i juni 2007. Riksantikvarieämbetet överklagade länsstyrelsens beslut till Länsrätten, som upphävde länsstyrelsens beslut. Akademiska Hus överklagade Länsrättens beslut till Kammarrätten som i juni 2009 fastslog Länsrättens beslut.

Planarbetet har under hösten 2009 återupptagits och ett nytt planförslag föreligger, med förutsättningen att f.d. Generalstabens stalletablisement bevaras. Återanvändning av de gamla byggnaderna förutsätter att byggnadsminnets skyddsföreskrifter jämkas. Ett tidigt samråd har skett med länsstyrelsen om möjligheterna att både bevara och uppföra en ny musikhögskola inom hörnfastigheten.

Ärendet

Förslag till detaljplan för Svea Artilleri har som målsättning att säkerställa Musikhögskolans behov av ändamålsenliga lokaler samt tillfredsställa stadsdelens behov av bostäder. Ett långsiktigt bevarande av de byggnadsminnesförklarade stall- och ridhusbyggnaderna skall också säkras.

På hörntomten vid Lidingövägen - Valhallavägen föreslås en anläggning som till sin form liknar en klassisk idrottsarena. Dess cirka 140 meter breda kortsida öppnar sig mot Valhallavägens esplanad. Bostadsbebyggelsen bildar med en av Musikhögskolans huskroppar en hästskoform med byggnader, i fem till sju våningar, som omsluter kvarterets inre. Musikhögskolans huvudbyggnad i fyra våningar ligger centralt i kvarteret och är sammanbyggt med det gamla stallet. Gula villan ges en ny placering strax norr om ridhuset. Lilla stallet rivs, byggnaden är q-märkt men inte byggnadsminnesmärkt. Skolans topografiska centrum samlas kring stallplanen från vilken man kan överblicka hela skolcampus. Norr och öster om skolkomplexet, mot Starrbäcksängen, placeras bostädernas ringbyggnad med sina gårdsflyglar. Kvarterets inre är tänkt som en

sammanhängande stadsmiljö där den historiska bebyggelsen utgör ett centralt motiv, som den moderna bebyggelsen ska samspela med.

Aktuellt planförslag 2010

Musikhögskolans större publika lokaler ryms främst i huvudbyggnadens glasade volym. I ridhuset och stallet placeras orgelsal och bibliotek och därigenom blir de gamla byggnaderna även tillgänglig för allmänheten. Mot hörnet Lidingövägen - Valhallavägen gestaltas en tornbyggnad där körsalen tydligt annonserar skolans närvaro i stadens offentliga rum.

Projektets bärande idé är att låta detta offentliga kvarter berikas med ett blandat innehåll, äldre bebyggelse integreras med modern och kulturinstitutionen med bostäderna. Cirka 400 lägenheter ingår i projektet med avsikt att förstärka den urbana strukturen på Gärdet.

För gång- och cykeltrafikanter leder även en uppfartsramp upp till torget på den västra sidan. Från öster angörs kvarteret via gångbanor längs infartsgatan. Två kommunikationsstråk i nord-sydlig riktning löper genom kvarteret och vidare mot Nationalstadsparken via den befintliga bron över Lidingövägen. Mot öster öppnar sig kvarteret genom portikerna.

Ett garage i två våningar med 279 stycken parkeringsplatser för de boende, med direkt anslutning till respektive fastighet, anläggs under bostadskvarteret. Antalet parkeringsplatser motsvarar ett parkeringstal om 0,7 bilplatser/lägenhet.

Miljökonsekvensbeskrivning

En fördjupad miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram för projektet. Den lyfter bland annat fram att planförslaget har stor och permanent påverkan på de kulturhistoriska och stadsbildsmässiga värdena, i första hand för byggnadsminnet och riksintresset men även för Nationalstadsparken. Det får ett influensområde som framför allt påverkar Valhallavägens avsnitt från Svea artilleriregemente till Sofiahemmet och Lidingövägen längs Stadionområdet.

Kulturhistoriskt sett är ett bevarande av äldre, historiskt värdefull bebyggelse det mest positiva. Planförslaget tar hänsyn till kulturvärdena utifrån riksintresse- och stadsbildsvärden, bland annat genom avståndet till Stadion. Den största påverkan planförslaget har på byggnadsminnets kulturhistoriska värden är att de infogas i en ny helhet med betydande skala och samtida material. Bara ett fåtal träd kan komma att bevaras. Av trädinventeringen framgår att det finns ett flertal träd som är av stort värde för grönstrukturen.

Vidare visar den fördjupade miljökonsekvensbeskrivningen att förslaget får stora negativa konsekvenser för de ekologiska sambanden. De föreslagna trädplanteringarna inne i området samt längs Valhallavägen och den trädplanterade grönytan längs Lidingövägen ger viss kompensation för den förlorade grönstrukturen inom området, men den måste förstärkas ytterligare med planterade gröngjorda gårdsrum inom bostadsenklaven och så långt det är tekniskt möjligt med gröna tak. För att öka de ekologiska och sociala sambanden mellan Södra och Norra Djurgården, som är stora natur- och friluftsområden, bör även bron över Lidingövägen byggas om och breddas och ges en status som ekodukt. För att minska mängden kvävedioxid och inandningsbara partiklar måste trafiken minskas. En minskning av trafiken, främst den tunga, kan förväntas när Norra länken byggts ut.

Samråd

Samråd hölls den 30 mars. Cirka 90 personer deltog på mötet. Synpunkter som framfördes var bland annat:

- Oro för hur den nya byggnationen påverkar ljusinsläpp i Svea torn.
- Invändningar mot exploateringsgraden och höjden på husen.
- Små gårdar, obefintliga grönytor ger liten yta för barnen att leka på. Lekplatsens placering kritiserades.

- Höga hus ger mörka gårdar.
- Förslaget har endast ändrats marginellt vad det gäller bostadshusen sedan samrådet 2006.
- En infart från Lidingövägen till området bör utredas.
- Kungliga Musikhögskolan är mycket nöjda med planförslaget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av parkmiljögruppen norra innerstaden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsnämnden yttrade sig 2006 över detaljplaneprogrammet och förespråkade då en måttlig exploatering av planområdet där de byggnadsminnesmärkta husen – f d Generalstabens stalletablisement bibehålls.

Stadsdelsförvaltningen anser att det nuvarande planförslaget på ett bättre sätt tar tillvara de byggnadsminnesmärkta byggnaderna. Det är positivt att området öppnats upp och att Ridhuset och Stallet fått en mer publik placering tillgängligt för allmänheten. Det är också positivt att Gula villan bevaras och får en plats i detaljplaneförslaget.

Grönstruktur

Planförslaget innehåller ingen parkmark vilket innebär att inga skötselåtaganden tillkommer för stadsdelsnämnden. Detaljplaneförslaget påverkar grönstrukturen i området kraftigt. Detta förstärks av att den skyddade park som fanns med i programsamrådet utgått. Stadsdelsförvaltningen anser därför att det är angeläget att de åtgärder med ytterligare trädplanteringar, gröna tak och skapandet av en ekodukt genom breddning och ombyggnad av bron över Lidingövägen som föreslås i den fördjupande miljökonsekvensbeskrivningen genomförs. En ombyggd bro över Lidingövägen kan också bli en inbjudande väg ut till Nationalstadsparken för de närboende. Området innehåller mycket hårdgjorda ytor och grusytor. Stadsdelsförvaltningen efterlyser mindre grus och mer träd och gräsytor som kan ge området svalka och friskhet. Stadsdelsförvaltningen anser även att den grönyta som ligger intill Lidingövägen är överdimensionerad och bör minska till förmån för mer grönska innanför de hästskoformade byggnadskropparna.

Trafik

I förslaget korsar infarten till det nya området från Valhallavägen gångvägen från tunnelbaneuppgången i en redan idag utsatt korsning. Stadsdelsförvaltningen anser

att en infart till området från Lidingövägen också bör prövas. En sådan lösning bör åtminstone på sikt bli möjlig när Norra Läken tas i bruk.

Stadsdelsförvaltningen anser även att det är olyckligt att trafik tillåts runt den öppna halvmåneformade yta som finns utanför bostadsbebyggelsen i kvarterets norra del.

Lekplats

I förslaget till detaljplan ligger områdets lekplats bakom det hästskoformade bostadskvarteret i ett norrläge intill Lidingövägen. Lekplatsen bör placeras innanför den hästskoformade byggnadskvarteret. En sådan placering skyddar från trafiken och ger möjlighet för de boende att ha uppsyn över lekplatsen.

Behov av förskola

Den nya bebyggelsen kommer inte att medföra krav på nya förskolelokaler.

Behov av specialboenden

Stadsdelsförvaltningen framförde i sitt yttrande över detaljplaneprogrammet behov av specialboenden i den nya bebyggelsen. Detta behov kvarstår. Stadsdelen önskar ett trapphusboende om sex lägenheter samt en lägenhet för personal och ett gruppboende med sex lägenheter samt en lägenhet för personal/gemensamhetsutrymmen.

Behov av äldreboende

Äldreboendet i Starrbäcksängen täcker behovet av äldreboenden i stadsdelen.

Bilagor

1. Plankarta
2. Genomförandebeskrivning
3. Planbeskrivning
4. Samrådsbrev
5. Miljökonsekvensbeskrivning